วิทยาศาสตร์กายภาพ 2 (ฟิสิกส์)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รหัสวิชา ว32102

ครูอาทิตย์อุทัย อ่อนสง

0881687964

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

วิชา วิทยาศาสตร์กายภาพ 2 รหัสวิชา ว32102 จำนวน 3 คาบ/สัปดาห์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ศึกษาความเร็วกับเวลาของการเคลื่อนที่ของวัตถุ การหาแรงลัพธ์ที่เกิดจากแรงหลายแรงที่อยู่ในระนาบเดียวกันที่กระทำต่อวัตถุ ความสัมพันธ์ระหว่างความเร่งของวัตถุกับแรงลัพธ์ที่กระทำต่อวัตถุและมวลของวัตถุ แรงกิริยาและแรงปฏิกิริยาระหว่างวัตถุคู่หนึ่ง ๆ ผลของความเร่งที่มีต่อการเคลื่อนที่แบบต่าง ๆ ของวัตถุ ได้แก่ การเคลื่อนที่แนวตรง การเคลื่อนที่แบบโพรเจกไทล์ การเคลื่อนที่แบบวงกลมและการเคลื่อนที่แบสั่น แรงโน้มถ่วงที่เกี่ยวกับการเคลื่อนที่ของวัตถุต่าง ๆ รอบโลก การเกิดสนามแม่เหล็กเนื่องจากกระแสไฟฟ้า แรงแม่เหล็กที่กระทำต่ออนุภาคที่มีประจุไฟฟ้าที่เคลื่อนที่ในสนามแม่เหล็ก และแรงแม่เหล็กที่กระทำต่อลวดตัวนำที่มีกระแสไฟฟ้าผ่านในสนามแม่เหล็ก หลักการทำงานของมอเตอร์การเกิด EMF เหนี่ยวนำ แรงเข้มและแรงอ่อน พลังงานนิวเคลียร์ ฟิชชันและฟิวชัน และความสัมพันธ์ระหว่างมวลกับพลังงานที่ปลดปล่อยออกมาจากฟิชชันและฟิวชัน การเปลี่ยนพลังงานทดแทนเป็นพลังงานไฟฟ้า ความต้องการทางด้านพลังงาน โดยเน้นด้านประสิทธิภาพและความคุ้มค่าด้านค่าใช้จ่าย การสะท้อน การหักเห การเลี้ยวเบนและการรวมคลื่น ความถี่ธรรมชาติ การสั่นพ้อง และผลที่เกิดขึ้นจากการสั่นพ้อง การสะท้อน การหักเห การเลี้ยวเบน และการรวมคลื่น เสียง ความเข้มเสียง ระดับเสียง และผลของความถี่กับระดับเสียงที่มีต่อการได้ยินเสียง การเกิดเสียงสะท้อนกลับ เสียงก้อง บีต ดอปเพลอร์ และการสั่นพ้องของเสียง การมองเห็นสีของวัตถุและความผิดปกติในการมองเห็นสี การทำงานของแผ่นกรองแสงสี การผสมแสสงสี การผสมสารสี คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ส่วนประกอบของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า และหลักการทำงานของอุปกรณ์บางชนิดที่อาศัยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า การสื่อสาร โดยอาศัยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในการส่งผ่านสารสนเทศและเปรียบเทียบการสื่อสารด้วยสัญญาณแอนะล็อกกับสัญญาณดิจิทัล

สรุปแผนการวัดผลประเมินผล

อัตราส่วนคะแนน ระหว่างภาค : ปลายภาค = 80 : 20

อัตราส่วนคะแนนระหว่าง For1 : Sum1 : For2 : Sum2 = 30 : 20 : 30 : 20

การวัดผล	หน่วยที่	มาตรฐานการเรียนรู้ที่	ตัวชี้วัด	สัดส่วนคะแนน				
				K	P	A	C	รวม
				52	34	-	14	100
ก่อนสอบกลางภาค(For1)	1-4	ว 2.2 ม.5/1 – 10 ว 2.3 ม.5/1 - 12	14	10	12	-	8	30
สอบกลางภาค(Sum1)	1-4	ว 2.2 ม.5/1 – 10 ว 2.3 ม.5/1 - 4	14	15	5	-	-	20
ก่อนสอบปลายภาค(For2)	5-7	ว 2.3 ม.5/5 - 12	8	15	9	-	6	30
สอบปลายภาค(Sum2)	5-7	ว 2.3 ม.5/5 - 12	8	12	8	-	-	20

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

วิชา วิทยาศาสตร์กายภาพ 2 รหัสวิชา ว32102 จำนวน 3 คาบ/สัปดาห์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1.5 หน่วยกิต

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	จำนวน (ชั่วโมง)	สัดส่วนคะแนน				
				K	P	A	C	รวม
								100
1	การเคลื่อนที่และแรง	ว 2.2 ม.5/1 – 6	12	9	4	-	2	15
2	แรงในธรรมชาติ	ว 2.2 ม.5/7-10	9	8	5	-	2	15
3	พลังงาน	ว 2.3 ม.5/1 – 2	7	3	5	-	2	10
4	ปรากฏการณ์ของคลื่นกล	ว 2.3 ม.5/3-4	9	5	3	-	2	10
5	เสียง	ว 2.3 ม.5/5-8	9	10	6	-	2	18
6	แสงสี	ว 2.3 ม.5/9-10	7	8	6	-	2	16
7	คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า	ว 2.3 ม.5/11 - 12	7	9	5	-	2	16
รวม			**60**	**52**	**34**	-	**14**	**100**

งานรายบุคคล

10 คะแนน ส่ง ภายในวันที่ 5 ธันวาคม 2564

Port Folio

❑ Lesson 1	เลขที่ 1 - 5	
❑ Lesson 2	เลขที่ 6 - 11	
❑ Lesson 3	เลขที่ 12 - 17	
❑ Lesson 4	เลขที่ 18 - 24	
❑ Lesson 5	เลขที่ 25 - 32	
❑ Lesson 6	เลขที่ 33 - 38	
❑ Lesson 7	เลขที่ 38 - เลขที่สุดท้าย	

การเคลื่อนที่และแรง

ตัวชี้วัด

- วิเคราะหและแปลความหมายขอมูลความเร็วกับเวลาของการเคลื่อนที่ของวัตถุ เพื่ออธิบายความเรงของวัตถุ
- สังเกตและอธิบายการหาแรงลัพธที่เกิดจากแรงหลายแรงที่อยู่ในระนาบเดียวกันที่กระทำตอวัตถุ โดยการเขียนแผนภาพการรวมแบบเวกเตอร์
- สังเกต วิเคราะห และอธิบายความสัมพันธระหวางความเรงของวัตถุกับแรงลัพธที่กระทำตอวัตถุและมวลของวัตถุ
- สังเกตและอธิบายแรงกิริยาและแรงปฏิกิริยาระหวางวัตถุคูหนึ่ง ๆ
- สังเกตและอธิบายผลของความเรงที่มีตอการเคลื่อนที่แบบตางๆของวัตถุ ไดแก การเคลื่อนที่แนวตรง การเคลื่อนที่แบบโพรเจกไทล การเคลื่อนที่แบบวงกลม และการเคลื่อนที่แบบสั่น

BTS :: Bangkok Mass Transit System

ปริมาณทางฟิสิกส์

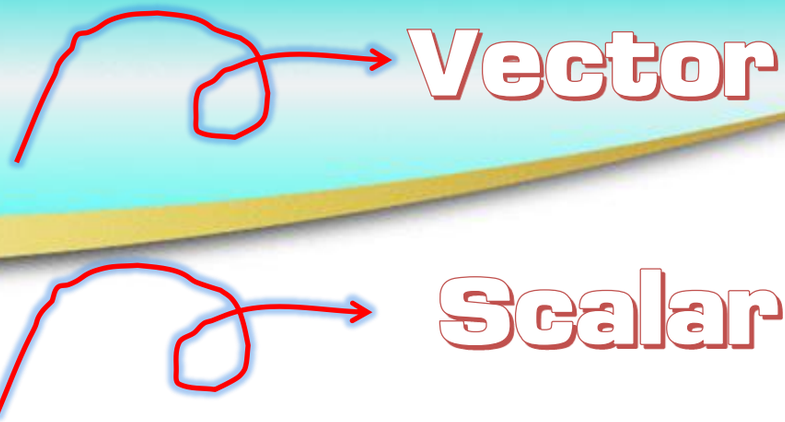

ปริมาณสเกลาร์ Vector หมายถึง ปริมาณที่ระบุขนาดเพียงอย่าง เดียว เช่น

ความยาว ระยะทาง เวลา ความหนาแน่น อัตราเร็ว มวล อุณหภูมิ

ปริมาณเวกเตอร์ Scalar หมายถึง ปริมาณที่ระบุทั้งขนาดและ ทิศทาง เช่น

แรง ความเร็ว ความเร่ง การกระจัด น้ำหนัก

การบอกตำแหน่งของวัตถุ

จุดอ้างอิง (Reference Point)

การบอกตำแหน่งของวัตถุจะต้องเทียบกับจุดอ้างอิง(Reference Point)

เช่น การเคลื่อนที่ของรถผ่านเสาไฟฟ้า

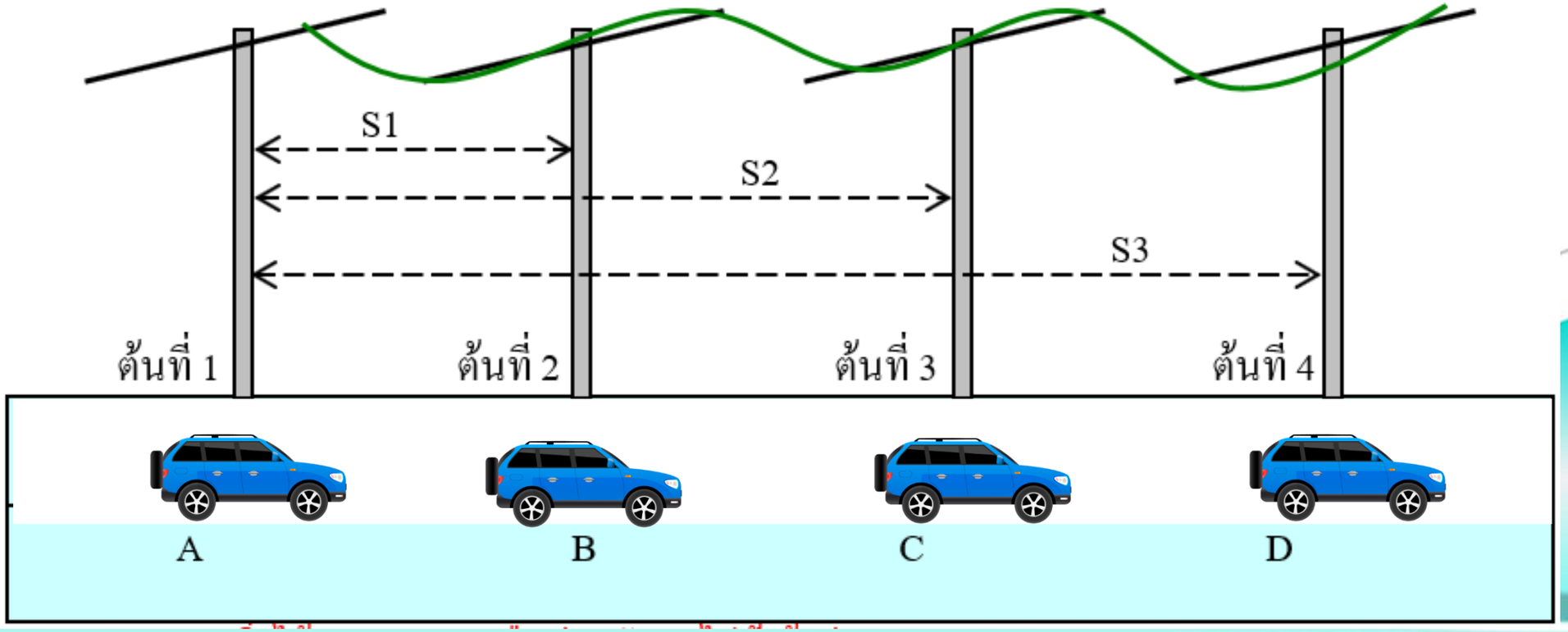

การเคลื่อนที่แนวตรง

การเคลื่อนที่แนวตรง (linear motion) คือ การเคลื่อนที่ไปตามเส้นทางที่เป็นเส้นตรง เช่น การเคลื่อนที่ของรถไฟที่แล่นบนรางตรงบนพื้นระดับ การตกของก้อนหินในแนวดิ่ง

ปริมาณที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ของวัตถุ

1 **ระยะทาง (distance)** คือ ระยะทั้งหมดที่วัดได้ตามแนวการเคลื่อนที่จริงของวัตถุ ตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดสุดท้ายของการเคลื่อนที่ เป็นปริมาณสเกลาร์ มีหน่วยเป็น เมตร (m)

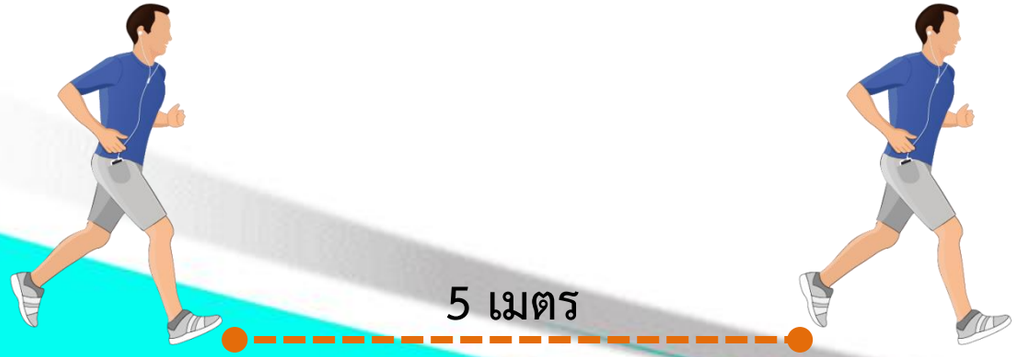

ระยะทาง (ΔX) = 5 เมตร

2 **การกระจัด (displacement)** คือ ปริมาณที่บอกว่าตำแหน่งของจุดสุดท้ายของการเคลื่อนที่ของวัตถุอยู่ห่างจากจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนที่เท่าใดในแนวเส้นตรง เป็นปริมาณเวกเตอร์ มีหน่วยเป็นเมตร (m)

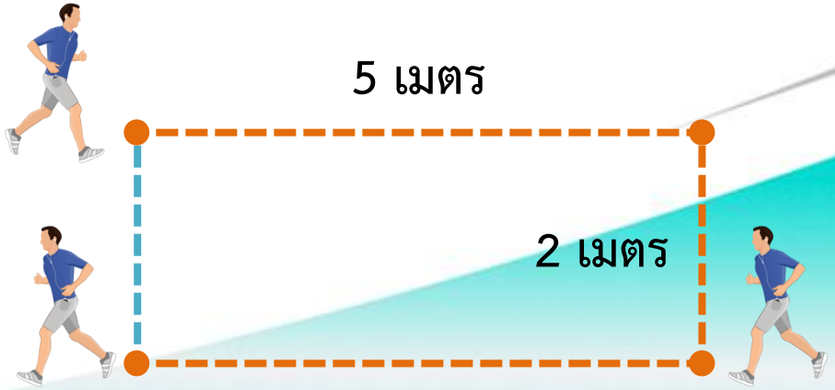

การกระจัด ($\Delta \vec{X}$) = 2 เมตร

การเคลื่อนที่แนวตรง

ปริมาณที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ของวัตถุ

3 **อัตราเร็ว (Speed)** คือ ระยะทางที่วัตถุเคลื่อนที่ได้ใน หนึ่งหน่วยเวลา เป็นปริมาณสเกลาร์ มีหน่วยเป็น เมตรต่อวินาที (m/s) อัตราเร็วโดยรวมตลอดระยะทางที่วัตถุเคลื่อนที่จะคิดเป็น อัตราเร็วเฉลี่ย

$$\text{อัตราเร็วเฉลี่ย } (V_{av}) = \frac{\text{ระยะทางที่เคลื่อนที่ } (\Delta X)}{\text{ช่วงเวลาทั้งหมดที่ใช้ } (\Delta t)}$$

$$\text{อัตราเร็วเฉลี่ย} = \frac{100}{10} = 10 \text{ เมตรต่อวินาที}$$

4 **ความเร็ว (Velocity)** คือ การกระจัดที่เปลี่ยนแปลงไปใน หนึ่งหน่วยเวลา เป็นปริมาณเวกเตอร์และมีทิศเดียวกับการกระจัด ปริมาณที่บอกให้ทราบว่าวัตถุเคลื่อนที่ได้เร็วหรือช้าเท่าใด คือ ความเร็วเฉลี่ย

$$\text{ความเร็วเฉลี่ย } (\vec{V}_{av}) = \frac{\text{การกระจัด } (\Delta \vec{X})}{\text{ช่วงเวลาทั้งหมดที่ใช้ } (\Delta t)}$$

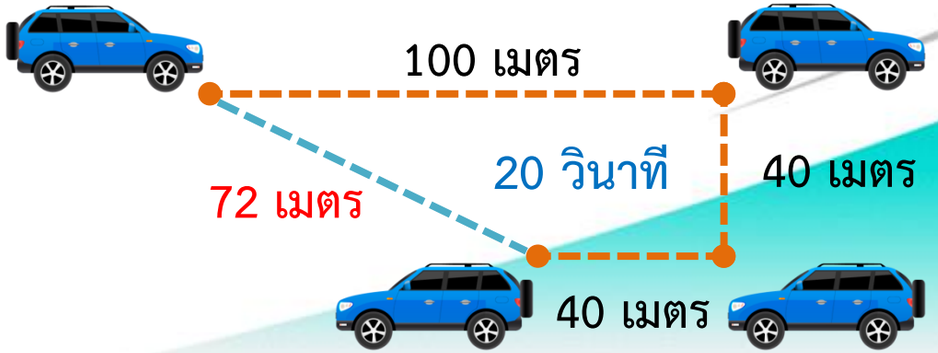

$$\text{ความเร็วเฉลี่ย} = \frac{72}{20} = 3.6 \text{ เมตรต่อวินาที}$$

การเคลื่อนที่แนวตรง

3 **อัตราเร็ว (Speed)** คือ ระยะทางที่วัตถุเคลื่อนที่ได้ใน หนึ่งหน่วยเวลา เป็นปริมาณสเกลาร์ มีหน่วยเป็น เมตรต่อวินาที (m/s) อัตราเร็วโดยรวมตลอดระยะทางที่วัตถุเคลื่อนที่จะคิดเป็น อัตราเร็วเฉลี่ย

$$\text{อัตราเร็วเฉลี่ย } (V_{av}) = \frac{\text{ระยะทางที่เคลื่อนที่ } (\Delta X)}{\text{ช่วงเวลาทั้งหมดที่ใช้ } (\Delta t)}$$

$$\text{อัตราเร็วเฉลี่ย} = \frac{100}{10} = 10 \text{ เมตรต่อวินาที}$$

มาตรวัดอัตราเร็วรถยนต์

การเคลื่อนที่แนวตรง

4 **ความเร็ว (Velocity)** คือ การกระจัดที่เปลี่ยนแปลงไปในหนึ่งหน่วยเวลา เป็นปริมาณเวกเตอร์และมีทิศเดียวกับการกระจัด ปริมาณที่บอกให้ทราบว่าวัตถุเคลื่อนที่ได้เร็วหรือช้าเท่าใด คือ ความเร็วเฉลี่ย

$$\text{ความเร็วเฉลี่ย } (\vec{v}_{av}) = \frac{\text{การกระจัด } (\Delta\vec{x})}{\text{ช่วงเวลาทั้งหมดที่ใช้ } (\Delta t)}$$

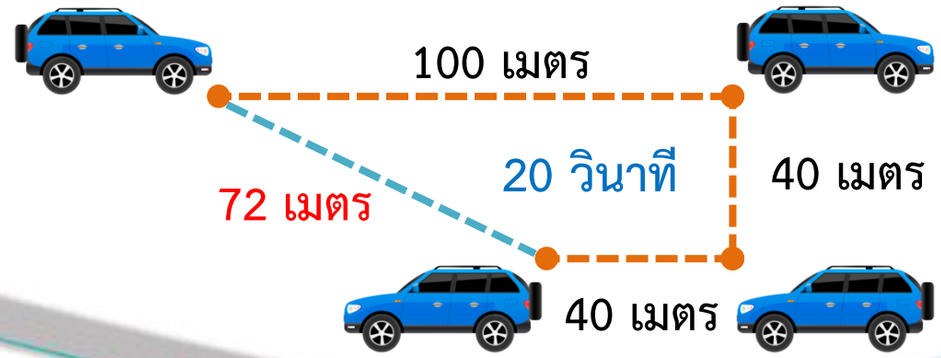

$$\text{ความเร็วเฉลี่ย} = \frac{72}{20} = 3.6 \text{ เมตรต่อวินาที}$$

ตัวอย่าง 1.1 นักเรียนเดินทางจากบ้านที่กรุงเทพฯ ไปหาญาติที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีระยะทางประมาณ 260 กิโลเมตร ถ้ารถยนต์ที่ใช้เดินทางมีอัตราเร็วเฉลี่ยตลอดเส้นทางนี้เท่ากับ 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง นักเรียนคนนี้ใช้เวลาในการเดินทางเท่าใด

วิธีทำ อัตราเร็วเฉลี่ย คือ อัตราส่วนระหว่างระยะทางต่อเวลาที่ใช้ในการเคลื่อนที่ ซึ่งในการเคลื่อนที่นี้

ระยะทาง เท่ากับ 260 กิโลเมตร

อัตราเร็วเฉลี่ย เท่ากับ 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

จาก $\text{อัตราเร็วเฉลี่ย} = \frac{\text{ระยะทาง}}{\text{ช่วงเวลาที่ใช้ในการเคลื่อนที่}}$

จะได้ $\text{ช่วงเวลาที่ใช้ในการเคลื่อนที่} = \frac{\text{ระยะทาง}}{\text{อัตราเร็วเฉลี่ย}}$

$= \frac{260 \text{ กิโลเมตร}}{80 \text{ กิโลเมตรต่อชั่วโมง}}$

$= 3.25$ ชั่วโมง

$= 3$ ชั่วโมง $+ (0.25 \times 1)$ ชั่วโมง

$= 3$ ชั่วโมง $+ (0.25 \times 60)$ นาที

$= 3$ ชั่วโมง 15 นาที

ตอบ ชายคนนี้ต้องใช้เวลาเดินทางจากบ้านที่กรุงเทพฯ ไปหาญาติที่จังหวัดนครราชสีมาเป็นเวลา 3.25 ชั่วโมง หรือ 3 ชั่วโมง 15นาที

การเคลื่อนที่แนวตรง

ปริมาณที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ของวัตถุ

5 **ความเร่ง (Acceleration)** คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงความเร็ว หรือความเร็วที่เปลี่ยนไปในหนึ่งหน่วยเวลา

ความเร่งเป็นปริมาณเวกเตอร์ มีหน่วยเป็น เมตรต่อวินาที^{2} (m/s^2)

ถ้าพิจารณาความเร็วที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งหมด จะเรียกว่า ความเร่งเฉลี่ย

$$\text{ความเร่งเฉลี่ย } (\vec{a}_{av}) = \frac{\text{ความเร็วที่เปลี่ยนไป } (\Delta\vec{v})}{\text{ช่วงเวลาทั้งหมดที่ใช้ } (\Delta t)}$$

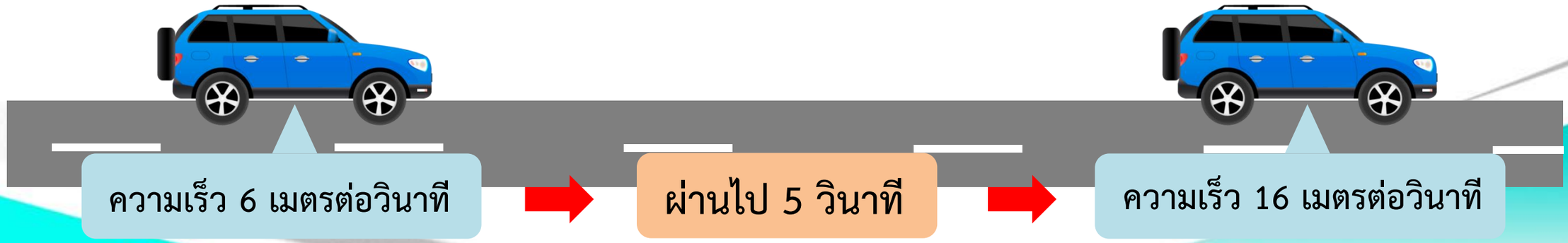

$$\text{ความเร่งเฉลี่ย} = \frac{16 - 6}{5} = 2 \text{ เมตรต่อวินาที}$$

ตัวอย่าง 1.2 วิศวกรต้องการออกแบบเรือเพื่อให้เข้าเทียบท่าได้อย่างปลอดภัย โดยมีข้อมูลว่า เรือที่เข้าเทียบท่ามีความเร็วเท่ากับ 54 กิโลเมตรต่อชั่วโมง หรือ 15 เมตรต่อวินาที และต้องการให้เรือหยุดนิ่งภายในเวลา 2 นาที หรือ 120 วินาที เรือดังกล่าวต้องมีระบบหยุดเรือที่สามารถทำให้เรือเกิดความเร่งเฉลี่ยกี่เมตรต่อวินาที^{2}

วิธีทำ ความเร่ง คือ อัตราส่วนระหว่างความเร็วที่เปลี่ยนไปกับช่วงเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงความเร็ว

ซึ่งในการเคลื่อนที่นี้

เรือเข้าเทียบท่ามีความเร็ว เท่ากับ 15 เมตรต่อวินาที

เรือหยุดนิ่งที่ท่ามีความเร็ว เท่ากับ 0 เมตรต่อวินาที

ระยะเวลาในการเปลี่ยนแปลงความเร็ว เท่ากับ 2 นาที หรือ 120 วินาที

$$\text{จาก} \quad \text{ความเร่งเฉลี่ย} = \frac{\text{ความเร็วที่เปลี่ยนไป}}{\text{ช่วงเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงความเร็ว}}$$

$$\text{จะได้} \quad \text{ความเร่งเฉลี่ย} = \frac{0 \text{ เมตร/วินาที} - 15 \text{ เมตร/วินาที}}{120 \text{ วินาที}}$$

$$= -0.125 \text{ เมตร/วินาที}^2$$

ตอบ ต้องมีระบบหยุดเรือที่มีความเร่งที่มีขนาดเท่ากับ 0.125 เมตร/วินาที^{2} และมีทิศตรงข้ามกับทิศของความเร็วของเรือขณะกำลังเทียบท่า (เนื่องจากความเร่งที่หาได้มีเครื่องหมายเป็นลบ)

เครื่องเคราะสัญญาณเวลา Ticker Timer

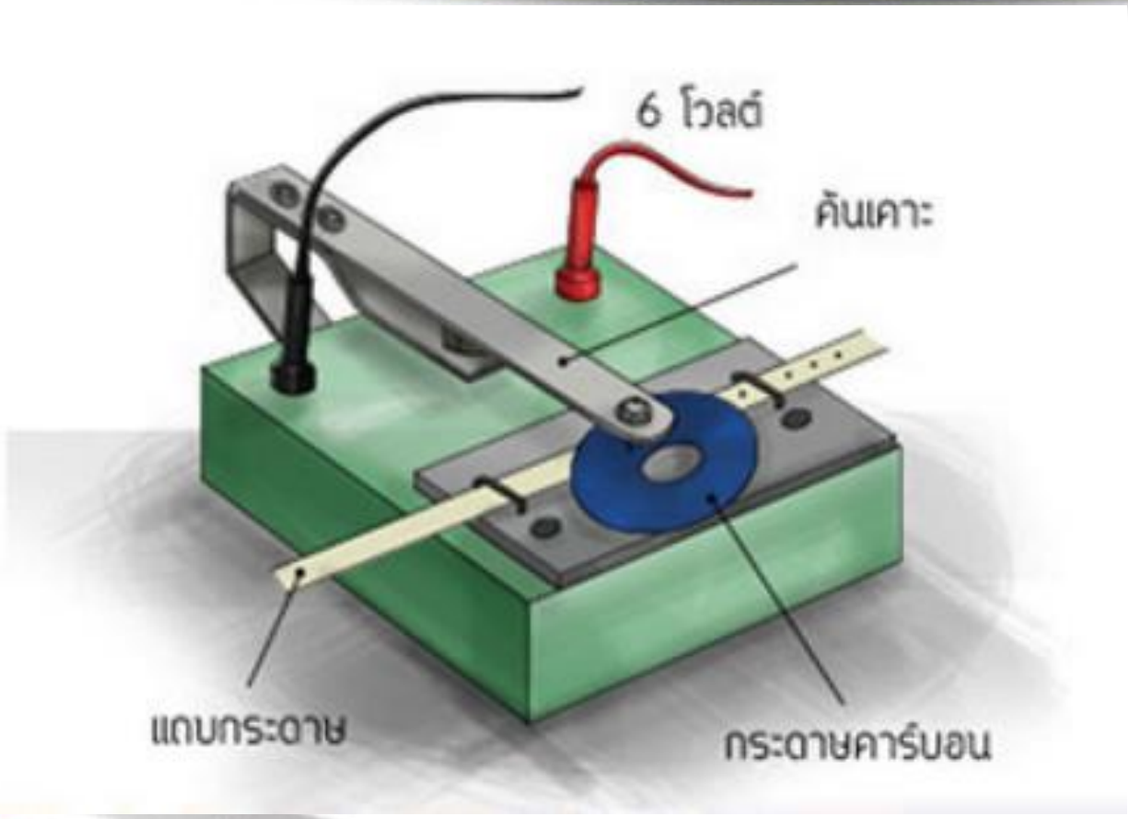

เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ศึกษา
การเคลื่อนที่ของวัตถุ
โดยสามารถวัดอัตราเร็ว
ของวัตถุซึ่งเคลื่อนที่
ในเวลาไม่นาน

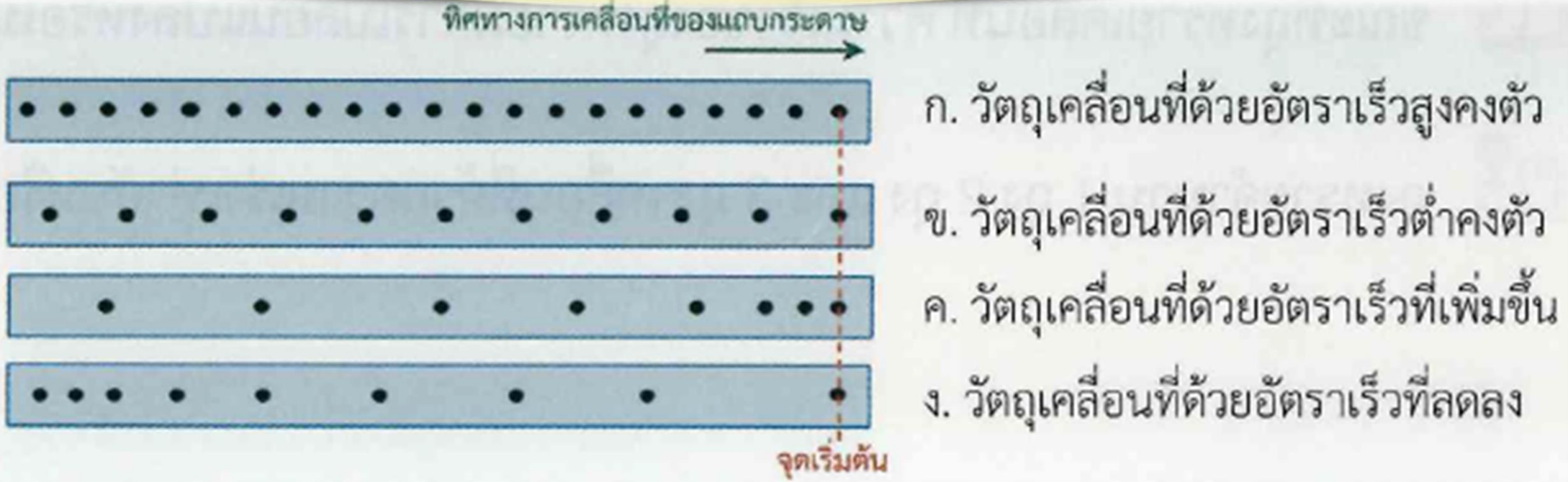

รูป ตัวอย่างแถบกระดาษในการหาอัตราเร็วของวัตถุ

Start
ความเร็วคงที่
Finish
Start
ความเร็วเพิ่มขึ้น
Finish
Start
ความเร็วลดลง
Finish

รูป 1.8 ลูกมะพร้าวที่ตกแบบเสรี

ความรู้เพิ่มเติม

กาลิเลโอ กาลิเลอี (Galileo Galilei ค.ศ.1564-1642) นักวิทยาศาสตร์ชาวอิตาลี ได้เสนอแนวคิดว่า วัตถุที่น้ำหนักต่างกันจะตกลงสู่พื้นโลกด้วยความเร่งที่เท่ากัน ถ้าหากไม่คิดถึงแรงต้านอากาศ ซึ่งขัดแย้งกับความเชื่อของคนในยุคสมัยนั้นที่เชื่อว่า วัตถุที่หนักจะตกสู่พื้นโลกด้วยความเร่งที่มากกว่าวัตถุที่เบา

การตกแบบเสรี(Free Fall)

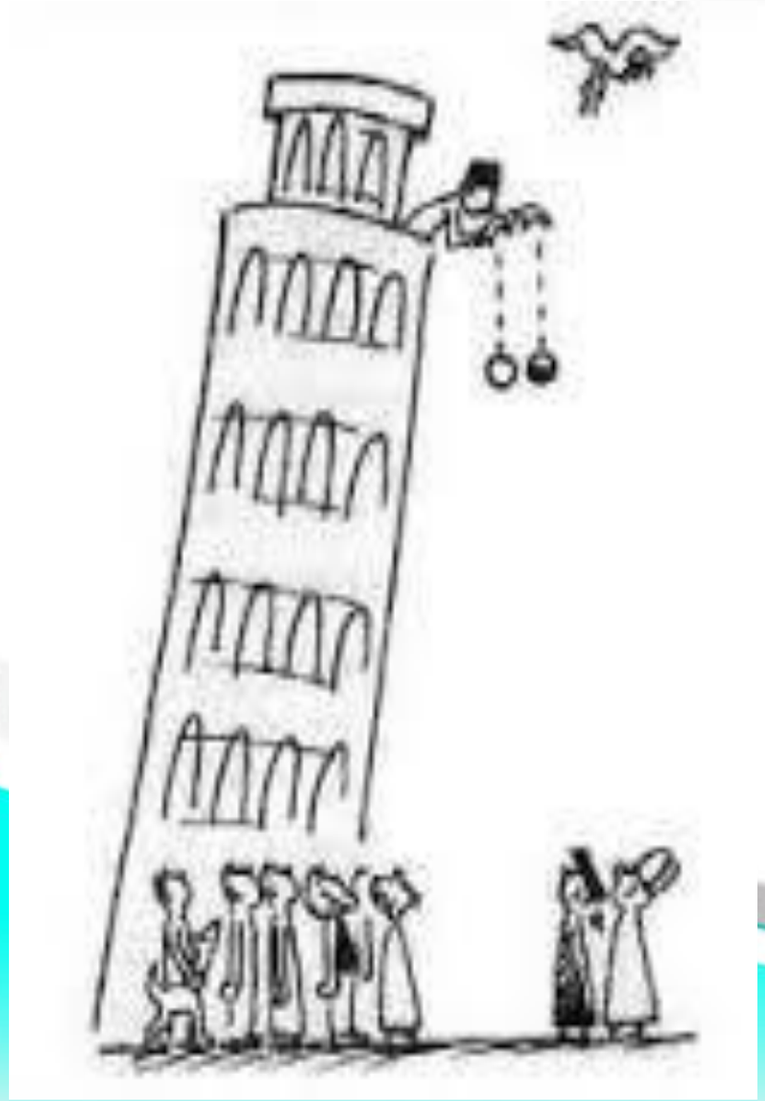

ความเร่งโน้มถ่วง (g) มีค่า 9.8 m/s^2

1.2 แรงและการเคลื่อนที่

แรงและกฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน

ลักษณะของแรง

1

แรงต้องมีผู้ถูกกระทำ

ผู้ถูกกระทำหรือวัตถุที่ถูกกระทำ เช่น แรงที่ใช้ในการตอกตะปู
วัตถุที่ถูกกระทำ คือ ตะปู

2

แรงต้องมีผู้กระทำ

ผู้กระทำหรือวัตถุที่กระทำ เช่น แรงที่ใช้ในการตอกตะปู
ผู้กระทำ คือ คน

3

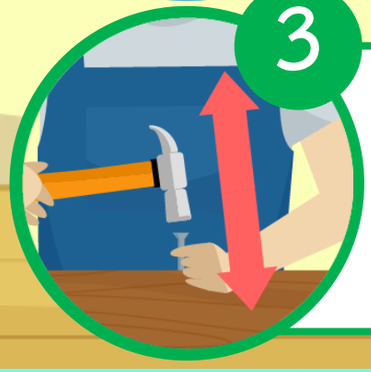

แรงต้องมีทิศทาง

คำกริยาจะบ่งบอกทิศทางของแรงนั้น เช่น การตอกตะปู
ทิศทางของแรง คือ ทิศทางการตอก

แรงและกฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน

การหาแรงลัพธ์

1) การหาแรงลัพธ์โดยการเขียนแผนภาพการรวมแบบเวกเตอร์

วิธีเขียนเวกเตอร์ของแรงแบบหางต่อหัว

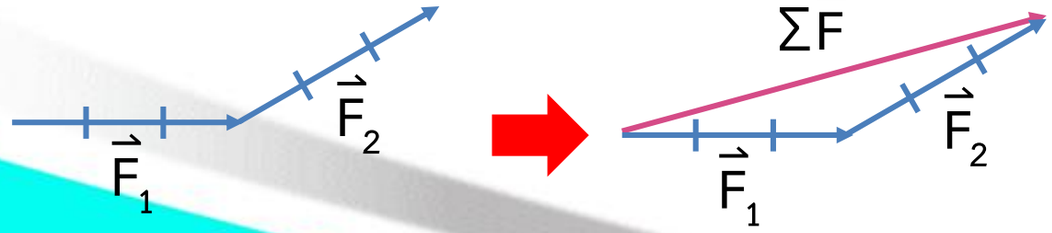

นำหางลูกศรของเวกเตอร์หนึ่งมาต่อหัวลูกศรอีกเวกเตอร์หนึ่ง

ลากเส้นจากหางลูกศรไปหัวลูกศรอีกเวกเตอร์หนึ่ง

วิธีสร้างรูปสี่เหลี่ยมด้านขนาน

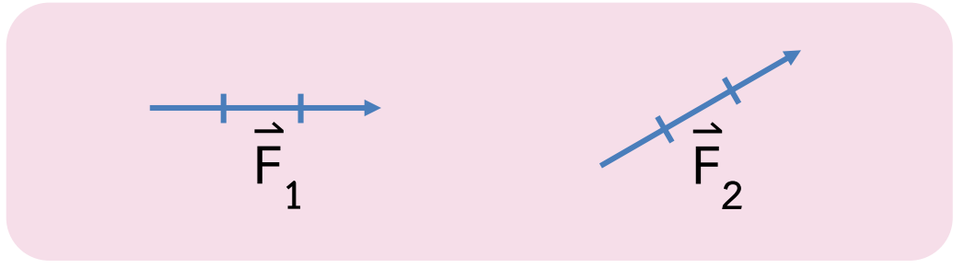

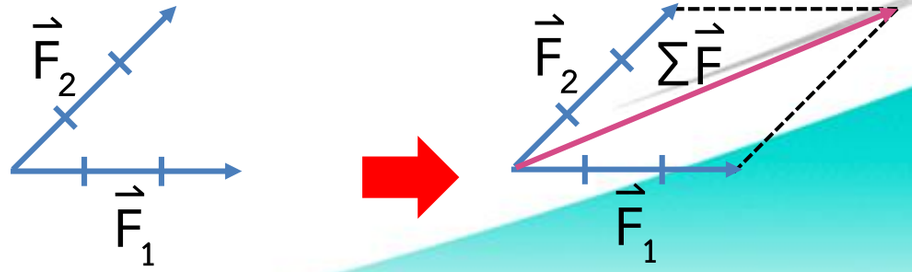

นำหางลูกศรของเวกเตอร์หนึ่งมาต่อหางของอีกเวกเตอร์หนึ่ง

ลากเส้นประเพื่อสร้างสี่เหลี่ยมด้านขนาน

แรงและกฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน

การหาแรงลัพธ์

2) การหาแรงลัพธ์โดยวิธีการคำนวณ

กรณีแรงย่อยทั้งหมดมีทิศทางเดียวกัน

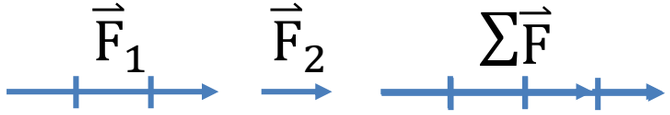

$$\sum\vec{F} = \vec{F}_1 + \vec{F}_2$$

กรณีแรงย่อยมีทิศทางตรงข้ามกัน

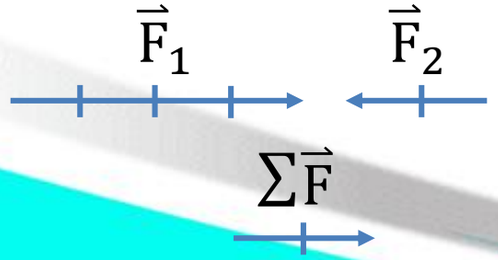

$$\sum\vec{F} = \vec{F}_1 + (-\vec{F}_2)$$

กรณีแรงย่อยมีทิศทางตั้งฉากกัน

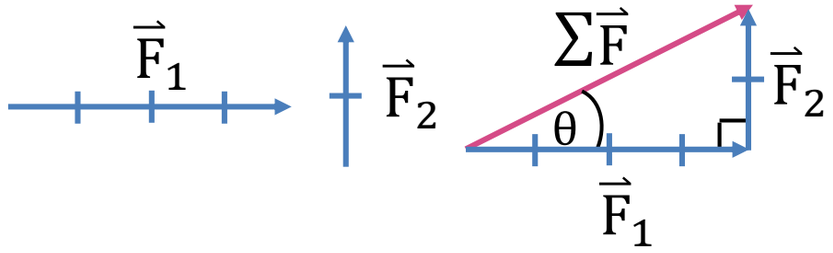

ขนาดของแรงลัพธ์

$$(\sum\vec{F})^2 = \vec{F}_1^2 + \vec{F}_2^2$$

ทิศทางของแรงลัพธ์

$$\tan\theta = \frac{\vec{F}_2}{\vec{F}_1}$$

กรณีแรงย่อยมีทิศทางทำมุมใด ๆ ต่อกัน

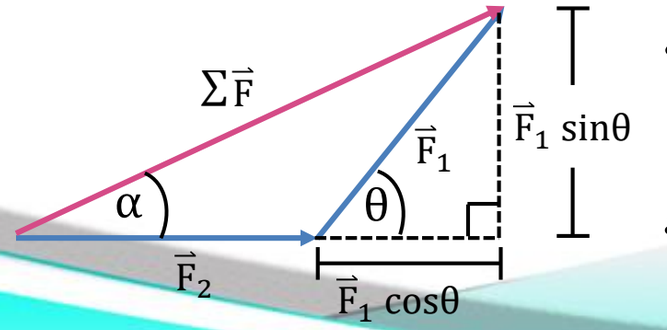

ขนาดของแรงลัพธ์

$$\sum\vec{F} = \sqrt{F_1^2 + F_2^2 + 2F_1F_2\cos\theta}$$

ทิศทางของแรงลัพธ์

$$\tan\alpha = \frac{F_1\sin\theta}{F_2 + F_1\cos\theta}$$

แรงและกฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน

1 กฎการเคลื่อนที่ข้อที่หนึ่งของนิวตัน

ถ้าไม่มีแรงภายนอกหรือแรงใด ๆ กระทำต่อวัตถุ วัตถุจะรักษาหรือคงสภาพการเคลื่อนที่เดิมไว้

เช่น การที่นักบินอวกาศลอยเคว้งคว้างในอวกาศ เพราะไม่มีแรงใด ๆ มากระทำ

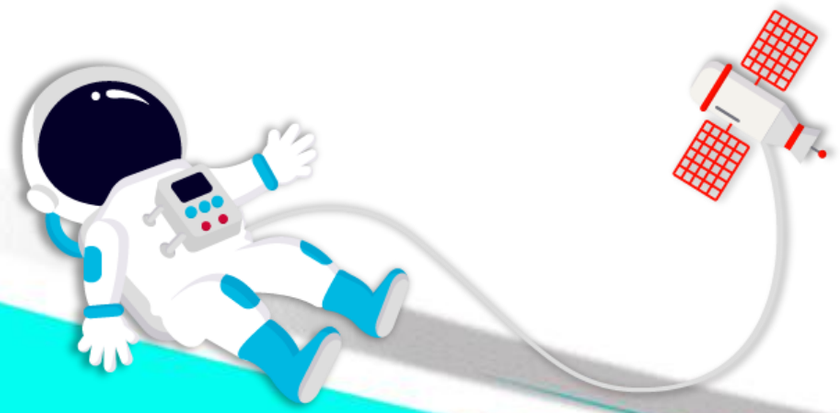

2 กฎการเคลื่อนที่ข้อที่สองของนิวตัน

เมื่อแรงลัพธ์ที่กระทำต่อวัตถุไม่เป็นศูนย์ วัตถุจะเคลื่อนที่ด้วยความเร่ง โดยความเร่งจะแปรผันตรงกับแรงลัพธ์ที่กระทำต่อวัตถุ และจะแปรผกผันกับมวลของวัตถุ

ความสัมพันธ์ดังกล่าวแสดงได้ ดังสมการ

$$\sum \vec{F} = m\vec{a}$$

$\sum \vec{F}$ คือ แรงลัพธ์ที่กระทำต่อวัตถุ (N)

m คือ มวลของวัตถุ (kg)

$\vec{a}$ คือ ความเร่งของวัตถุ (m/s^2)

แรงและกฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน

3 กฎการเคลื่อนที่ข้อที่สามของนิวตัน

ทุก ๆ แรงกิริยาจะมีแรงปฏิกิริยาขนาดเท่ากัน
แต่ทิศทางตรงข้ามกันเสมอ

$$\vec{F}_{action} = -\vec{F}_{reaction}$$

$\vec{F}_{action}$ คือ แรงกิริยา (N)

$-\vec{F}_{reaction}$ คือ แรงปฏิกิริยา (N)

ตัวอย่างการเคลื่อนที่ด้วยแรงกิริยา

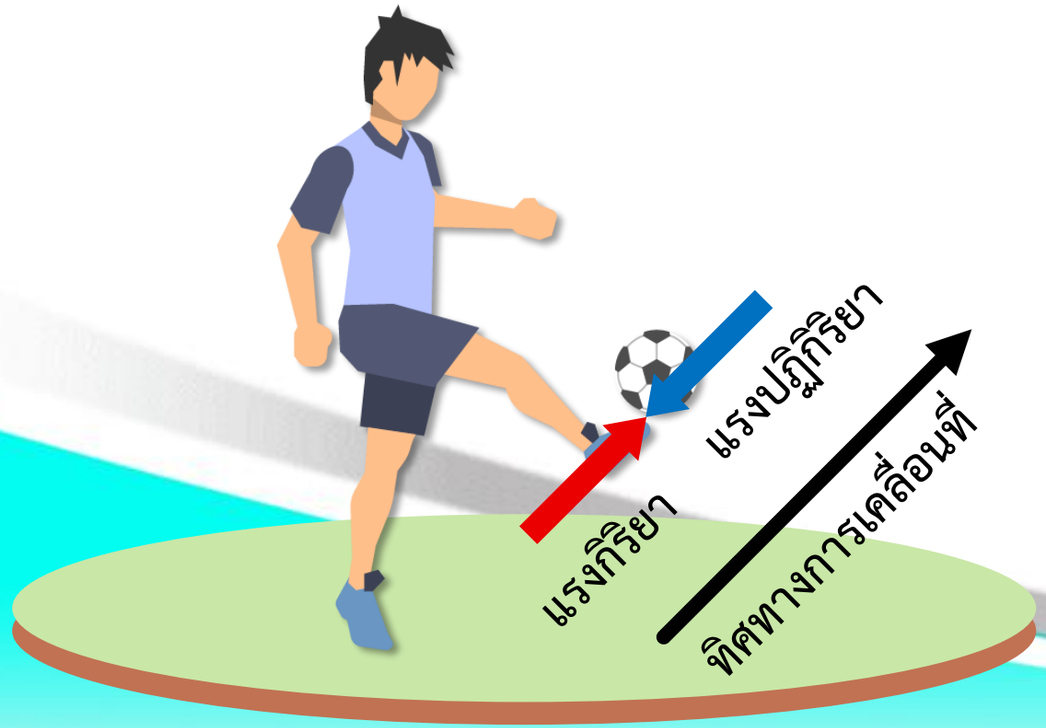

ตัวอย่างการเคลื่อนที่ด้วยแรงปฏิกิริยา

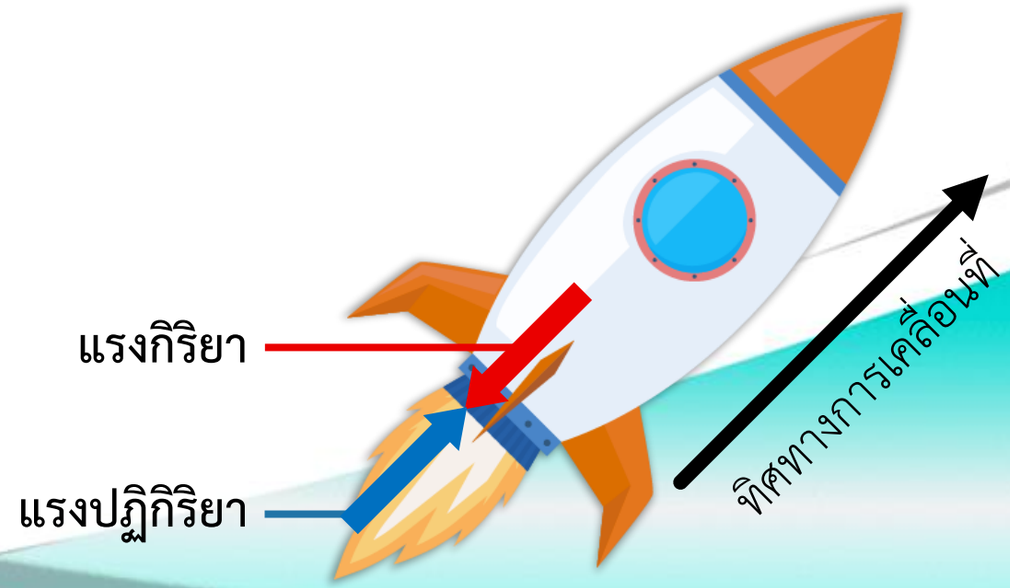

ทบทวนความรู้

การรวมแรงสองแรงที่กระทำต่อวัตถุในแนวเดียวกัน สามารถนำมารวมกันได้โดยตรงดังนี้

ก. แรงลัพธ์ที่กระทำกับกล่องเท่ากับ 7 N

ข. แรงลัพธ์ที่กระทำกับกล่องเท่ากับ 1 N

1)

2)

3)

1.3 การเคลื่อนที่แบบต่าง ๆ

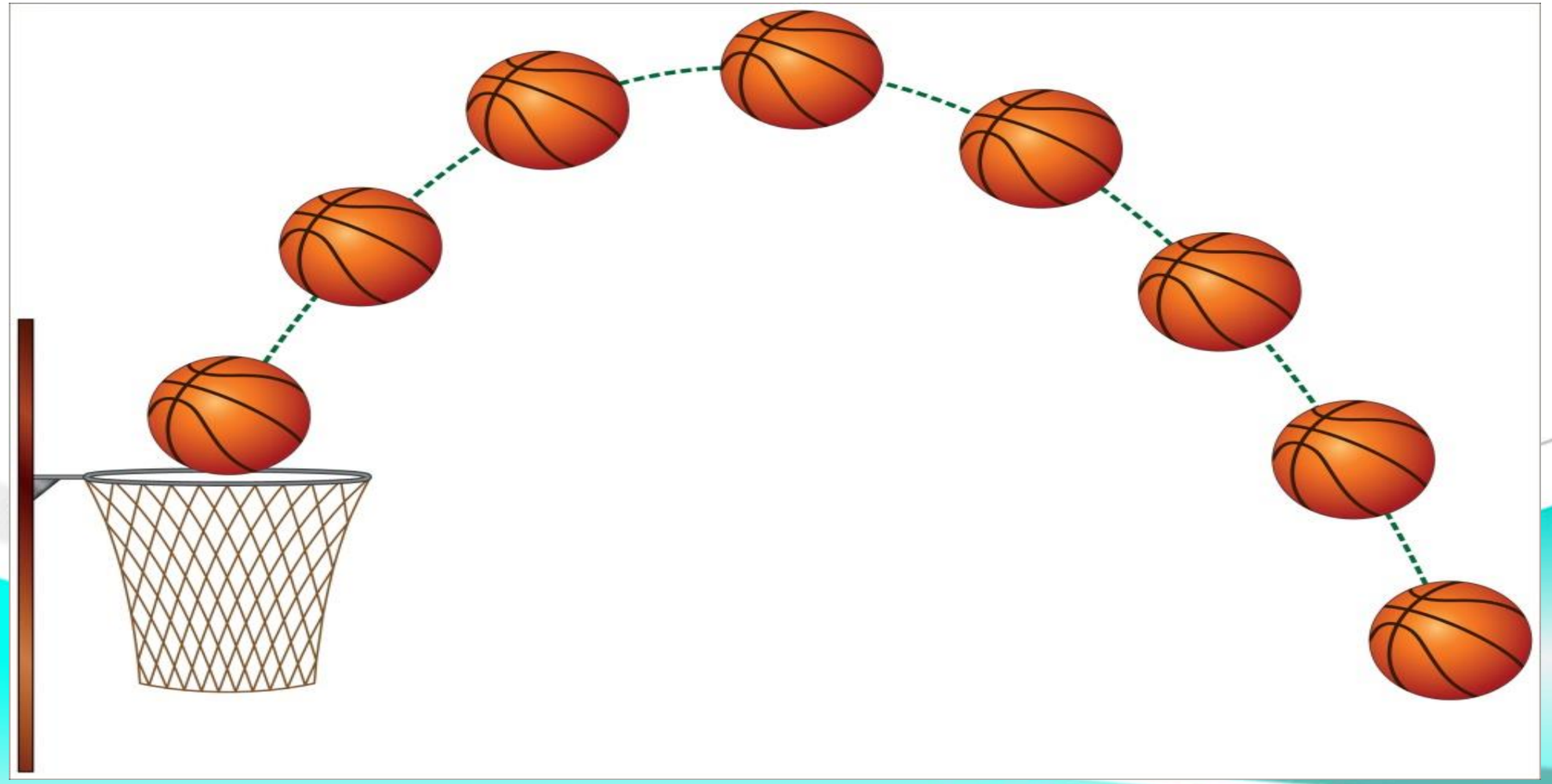

การเคลื่อนที่แบบโพรเจกไทล์

การเคลื่อนที่แบบโพรเจกไทล์ (Projectile motion) เป็นการเคลื่อนที่ของวัตถุแบบอิสระรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจะมีแรงกระทำมาจากแรงโน้มถ่วงของโลกในแนวดิ่ง และแรงในแนวระดับเป็นศูนย์ โดยการเคลื่อนที่ทั้งแนวดิ่งและแนวระดับจะเกิดขึ้นพร้อมกัน ทำให้แนวการเคลื่อนที่ของวัตถุเป็นวิถีโค้ง มีลักษณะคล้ายรูปพาราโบลาคว่ำ ดังตัวอย่าง

การเคลื่อนที่ของลูกบาสเกตบอล

การเคลื่อนที่ของน้ำพุ

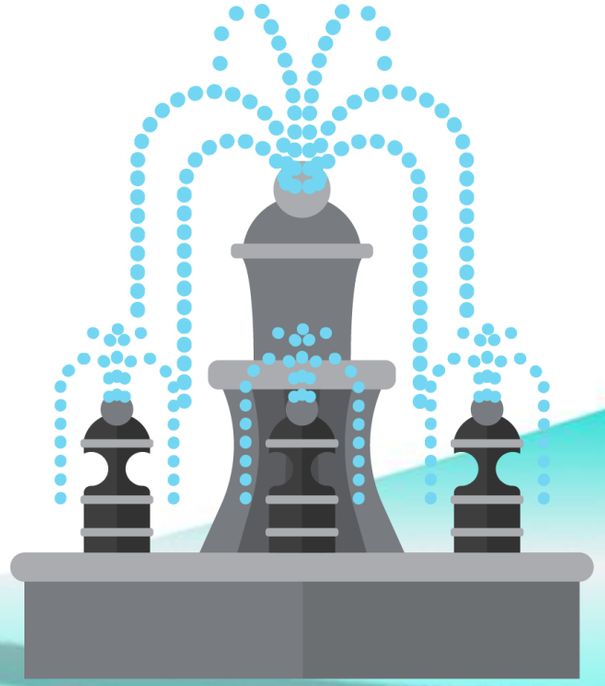

การเคลื่อนที่แบบโพรเจกไทล์

ความเร็วของวัตถุที่เคลื่อนที่แบบโพรเจกไทล์

ช่วงที่วัตถุเคลื่อนที่ขึ้น

ความเร็วในแนวดิ่งมีค่าลดลง
จนเป็นศูนย์ที่จุดสูงสุด

ช่วงที่วัตถุเคลื่อนที่ลง

ความเร็วในแนวดิ่งมีค่าเพิ่มขึ้น
จนมีขนาดเท่ากับจุดเริ่มต้น

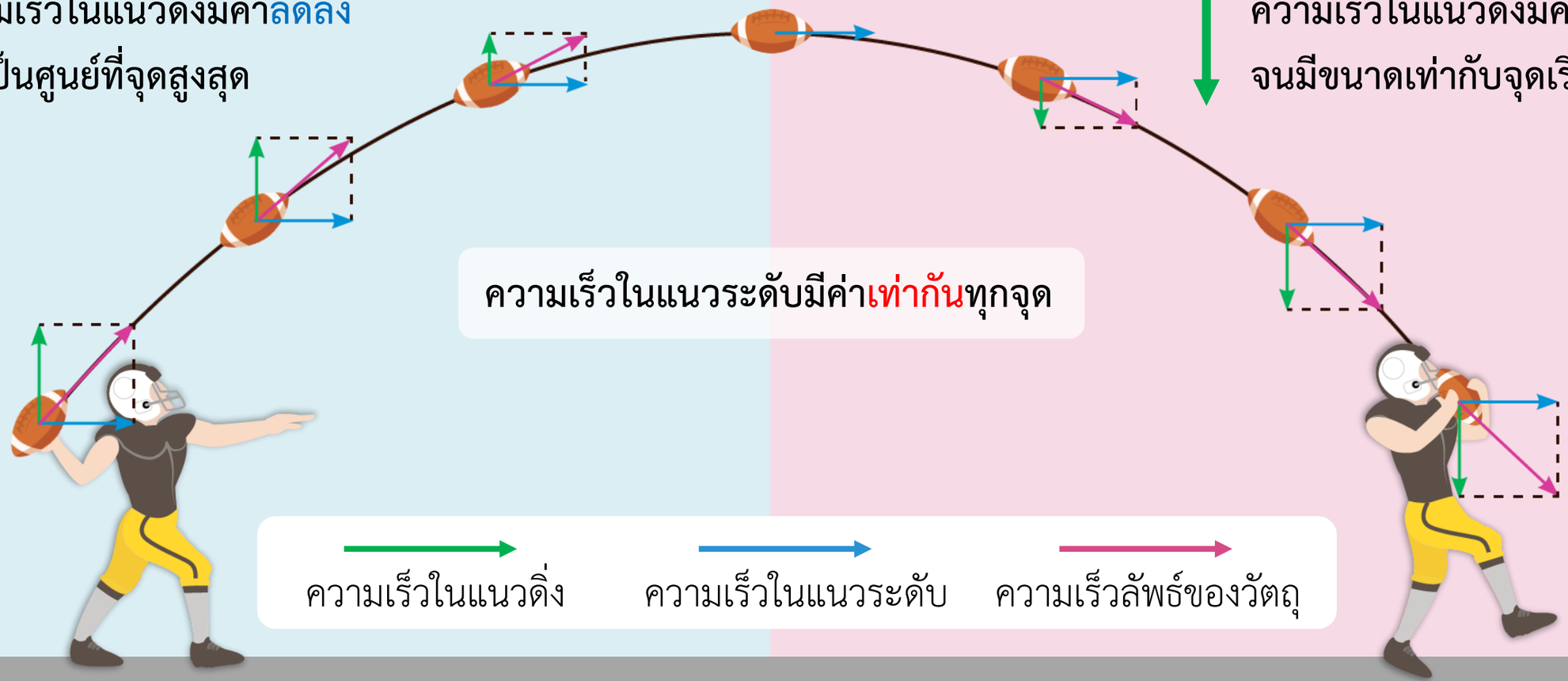

ความเร็วในแนวระดับมีค่าเท่ากันทุกจุด

ความเร็วในแนวดิ่ง ความเร็วในแนวระดับ ความเร็วลัพธ์ของวัตถุ

การเคลื่อนที่แบบวงกลม

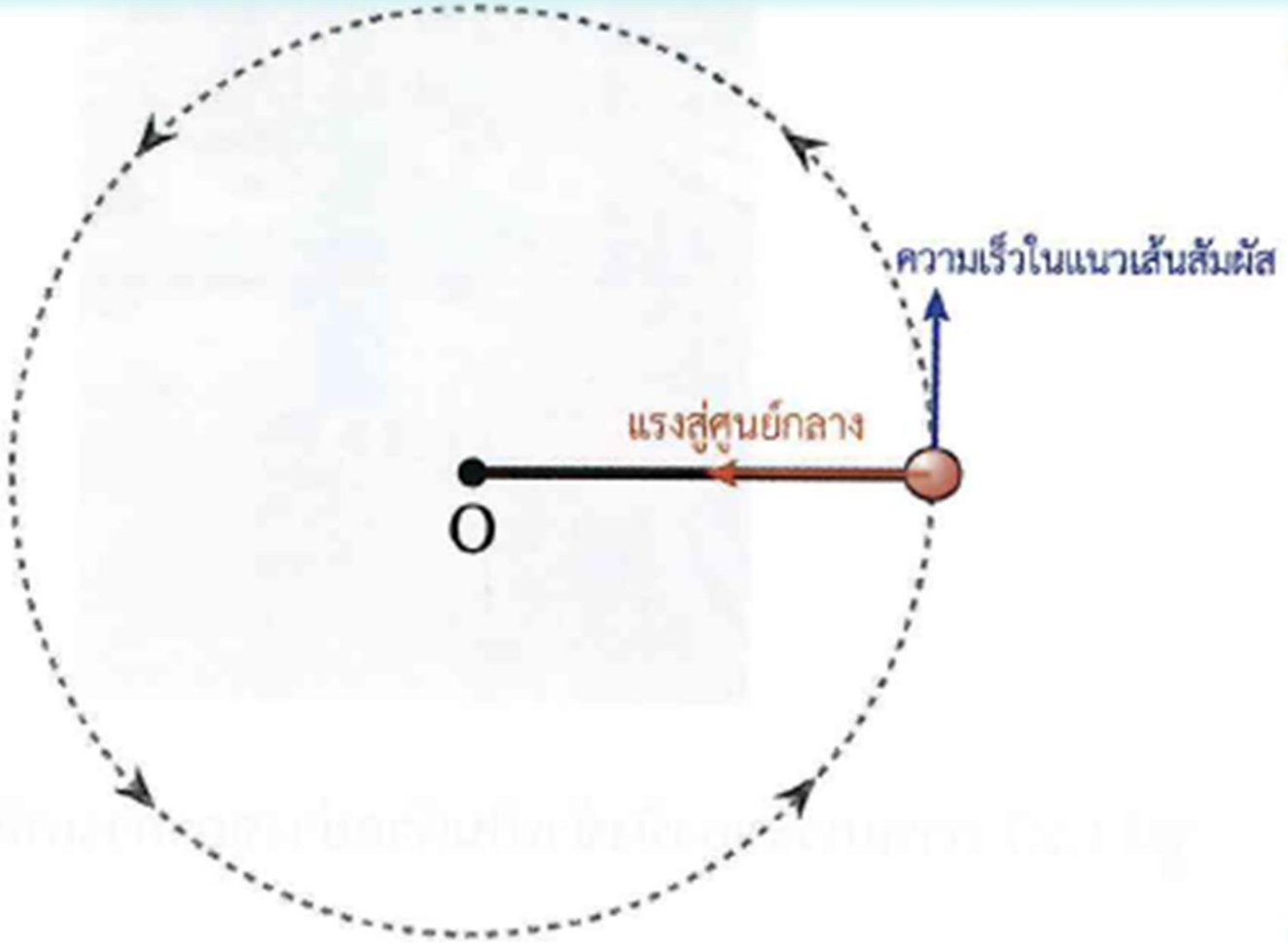

รูป 1.25 วัตถุที่เคลื่อนที่แบบวงกลม

การเคลื่อนที่แบบวงกลม

การเคลื่อนที่แบบวงกลม (circular motion) เป็นการเคลื่อนที่ที่มีแนวการเคลื่อนที่เป็นวงกลมหรือส่วนของวงกลม ซึ่งเราสามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน เช่น การเคลื่อนที่ของเข็มนาฬิกา การเคลื่อนที่ของแฮนด์ สปินเนอร์ การโคจรรอบโลกของดาวเทียม

แรงสู่ศูนย์กลาง (centripetal force) หาได้จาก

$$F_c = \frac{mv^2}{r}$$

- F_c คือ ขนาดของแรงสู่ศูนย์กลาง (N)
- m คือ มวลของวัตถุ (kg)
- v คือ อัตราเร็วของวัตถุ (m/s)
- r คือ รัศมีของวงกลม (m)

ความเร่งสู่ศูนย์กลาง (centripetal acceleration) หาได้จาก

$$a_c = \frac{v^2}{r}$$

- a_c คือ ขนาดของความเร่งสู่ศูนย์กลาง (m/s^2)
- v คือ อัตราเร็วของวัตถุ (m/s)
- r คือ รัศมีของวงกลม (m)

การเคลื่อนที่แบบวงกลม

การเคลื่อนที่ของรถบนทางโค้ง

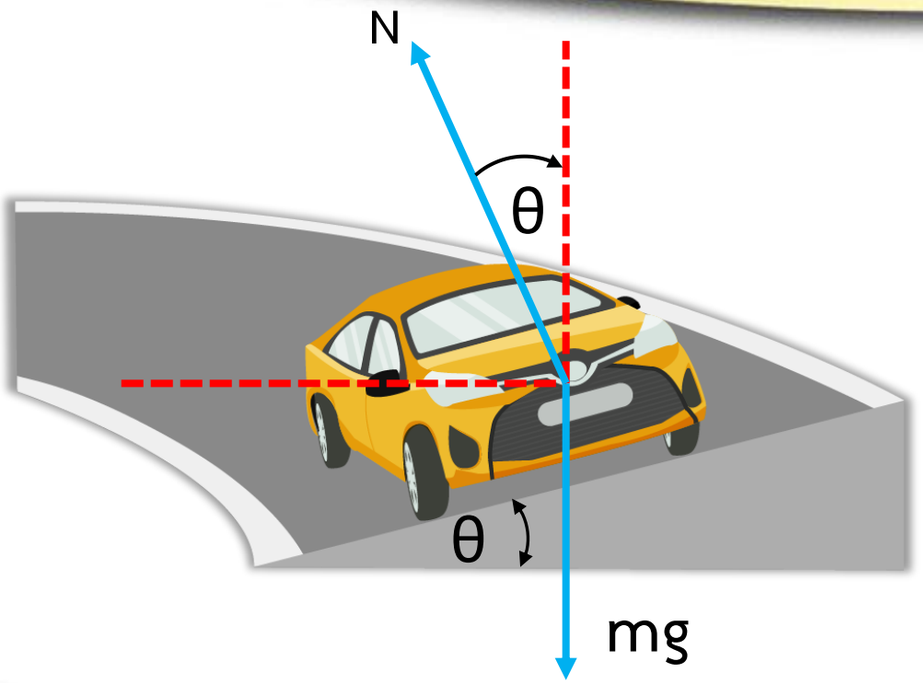

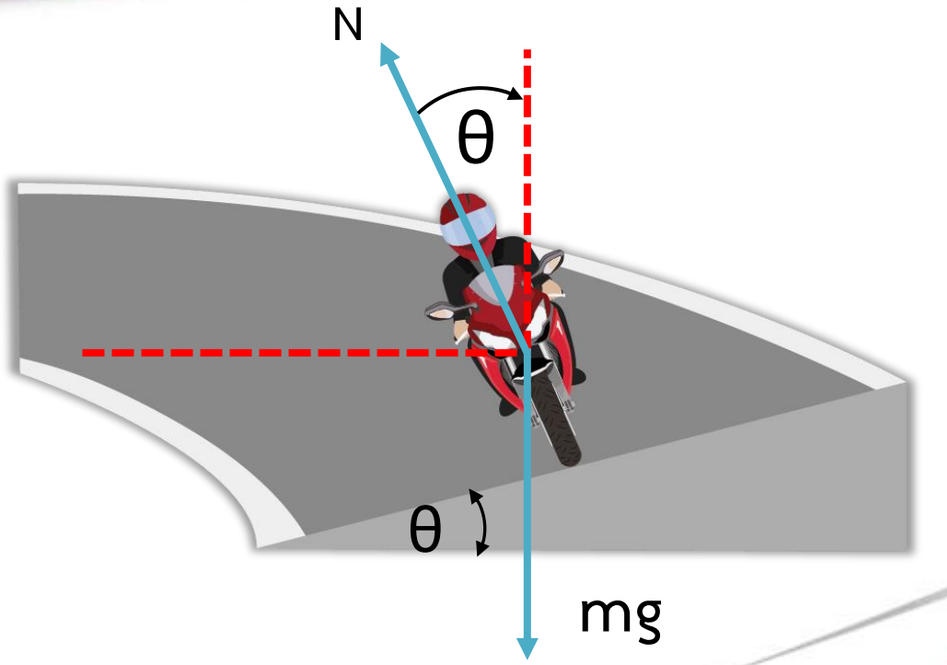

แนวระดับ $F_c = N \sin\theta = \frac{mv^2}{r}$

แนวดิ่ง $N \cos\theta = mg$

การเคลื่อนที่แบบสั่น

การเคลื่อนที่แบบสั่น หรือ**การเคลื่อนที่แบบฮาร์มอนิกอย่างง่าย** (simple harmonic motion) เป็นการเคลื่อนที่กลับไปกลับมารอบตำแหน่งสมดุลหรือตำแหน่งที่แรงลัพธ์ที่กระทำต่อวัตถุเป็นศูนย์ด้วยความเร่งที่มีทิศเข้าหาตำแหน่งสมดุลตลอดเวลา

ตัวอย่างการเคลื่อนที่แบบสั่น

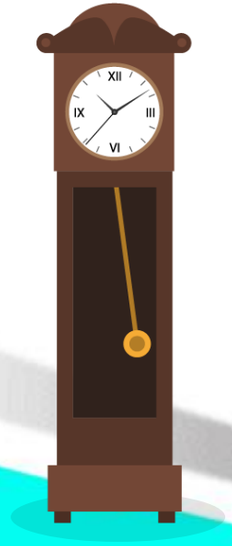

การแกว่งของลูกตุ้มนาฬิกา

การแกว่งของชิงช้า

การสั่นของสายกีตาร์

การเคลื่อนที่แบบสั่น

การแกว่งของวัตถุติดปลายเชือก

ในสภาวะสมดุลวัตถุจะอยู่นิ่ง และเชือกวางตัวในแนวดิ่ง เรียกว่า แนวสมดุล

เมื่อดึงวัตถุไปทางซ้ายให้เชือกเอียงทำมุม θ กับแนวสมดุล แล้วปล่อย

วัตถุจะแกว่งผ่านแนวสมดุลไปทางขวาเป็นมุม θ แล้วหยุด

วัตถุแกว่งกลับมาทางซ้ายผ่านแนวสมดุลเป็นมุม θ ไปหยุดตำแหน่งเดิมที่ปล่อย เป็นการเคลื่อนที่ครบ 1 รอบ

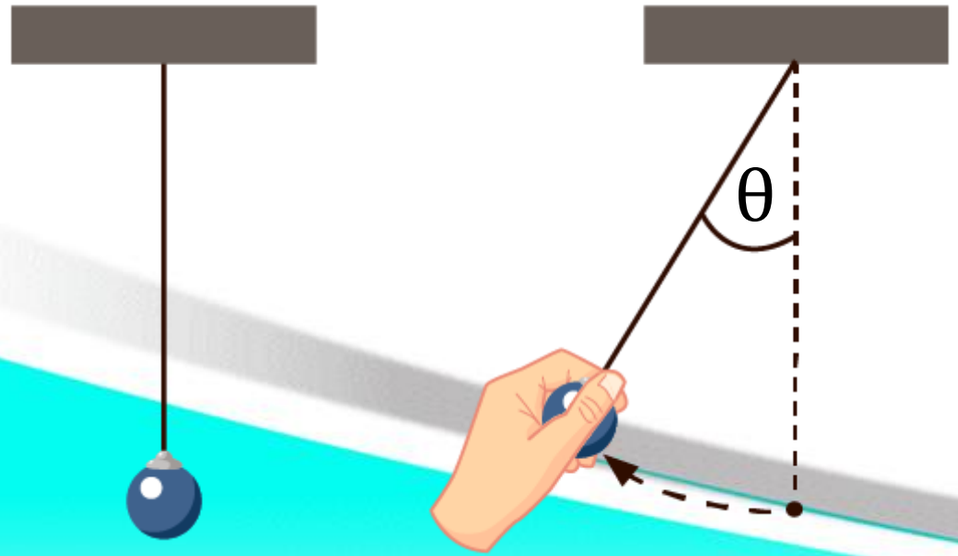

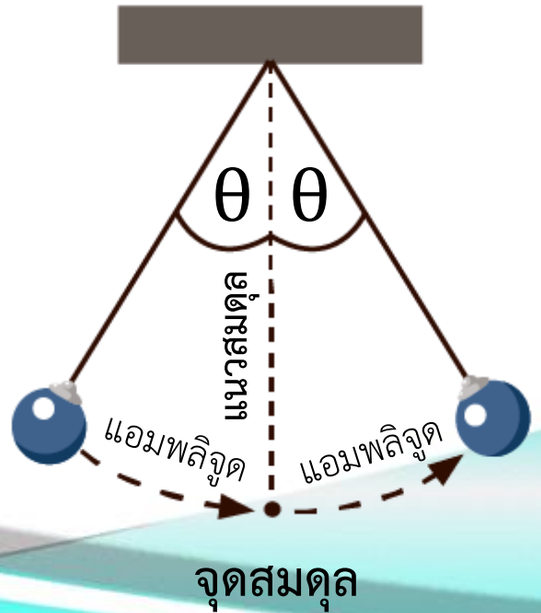

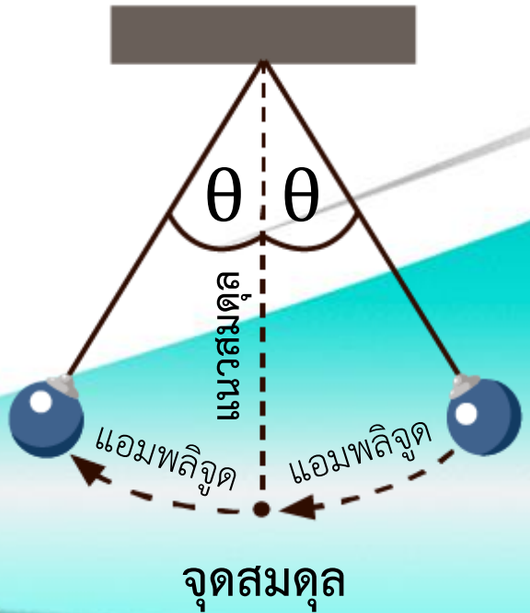

การเคลื่อนที่แบบสั่น

การสั่นของวัตถุติดปลายสปริง

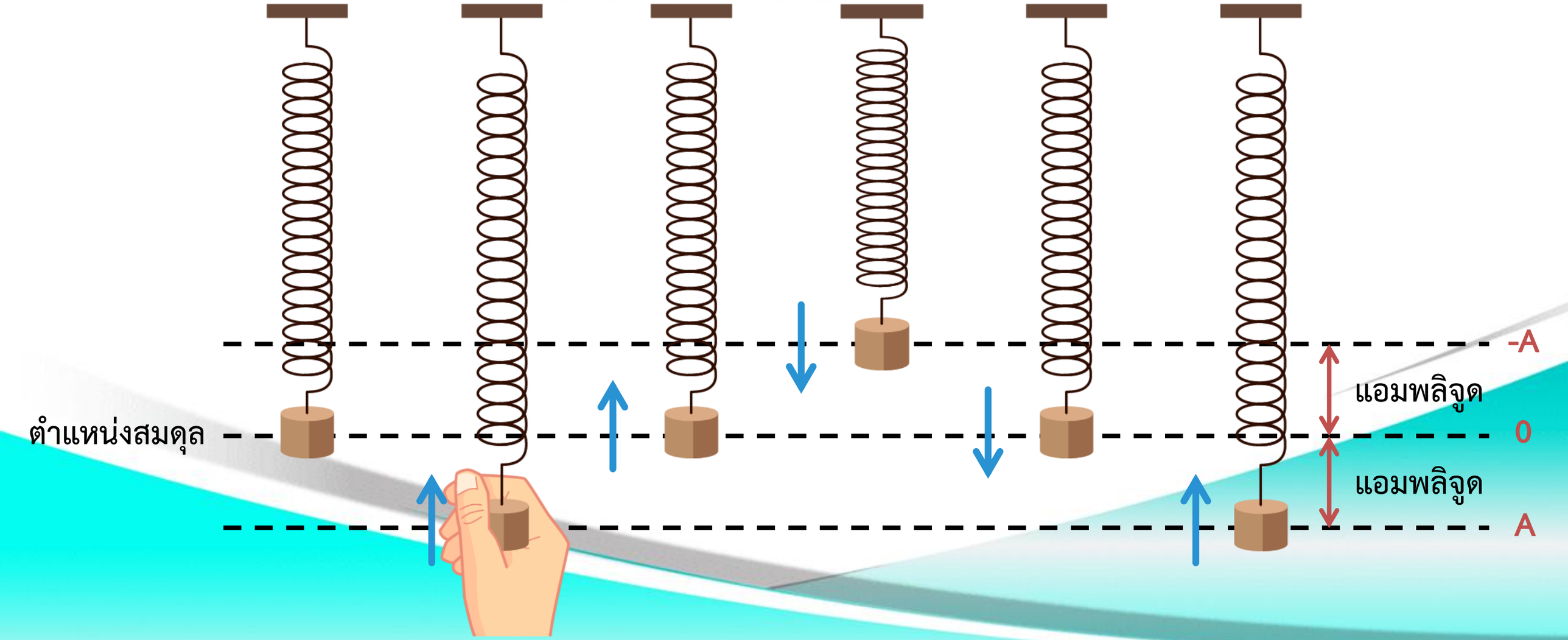

The End